

Brüsszel, 2023.3.16.
COM(2023) 162 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

30 éves a közös piac

1. BEVEZETÉS

Az egységes piac idén ünnepli fennállásának 30. évfordulóját. Az egységes piac az EU egyik legnagyobb vívmánya. 1993-as létrehozása óta a polgárok és a vállalkozások oly mértékben élvezhetik a személyek, a szolgáltatások, az áruk és a tőke szabad mozgásának előnyeit, amely a három évtizeddel ezelőtti legmerészebb várakozásokat is meghaladta.

Az egységes piac, amely eredetileg a tagjai közötti, vám- vagy nem vámjellegű akadályoktól mentes szabadkereskedelmi térségként jött létre, végül sokkal több lett ennél. Sikerral vált a világ legnagyobb integrált egységes piaci térségévé¹, miközben megőrizte kifelé irányultságát. Az egységes piac mégis sokkal több mint pusztán egy jogi keret – vagy akár egy piac: a szabadság, a fejlődés, a lehetőségek, a növekedés, a közös jólét, a reziliencia térsége és a geopolitikai előtekintés eszköze.

Miközben visszatekintünk azokra az eredményekre, amelyeket mindennapi életünk során ma már magától értetődőnek találunk, fontos elismerni, hogy az egységes piac olyan értékes, élő eszköz, amelyet folyamatosan óvnunk és fejlesztenünk kell.

Az egységes piacnak továbbra is alkalmazkodnia kell az új kihívásokhoz², amint azt többek között az Európai Parlament is elismerte az egységes piac fennállásának 30. évfordulója alkalmából elfogadott állásfoglalásában³. Közös erőfeszítésre van szükség ahhoz, hogy az Európai Tanács kérésének megfelelően az egységes piacot továbbra is fenntartsuk, elmélyítsük, teljes mértékben kiaknázzuk a benne rejlő lehetőségeket, megőrizzük az egyenlő versenyfeltételeket mind belső, mind globális viszonylatban, és biztosítsuk, hogy ez a hosszú távú versenyképesség és termelékenység révén megalapozza az EU jólétét⁴. Az egységes piac olyan közös térség, amely a kiszámítható és egyszerű szabályozási kerete révén vonzza az EU-n belüli és kívüli beruházásokat.

Közös erőfeszítésekre van szükség a meglévő szabályok érvényesítése, az akadályok felszámolása és az egységes piac további integrációjával összefüggő lehetőségek feltárása érdekében. A potenciális előnyök igen jelentősek: a becslések szerint önmagában az áruk és szolgáltatások egységes piaca előtt álló tagállami szintű akadályok felszámolása 2029 végére 713 milliárd EUR-val növelheti a gazdaságot⁵.

¹ Vásárlóerő-paritásban mérve, Nemzetközi Valutaalap – Világgazdasági kilátások.

² A demográfiai kihívásokat is beleértve.

³ Az Európai Parlament 2023. január 18-i állásfoglalása az egységes piac fennállásának 30. évfordulójáról: az elért eredmények és a jövőbeli fejlemények, P9_TA(2023)0007.

⁴ Az Európai Tanács következtetései, 2023. február 9.

⁵ Mapping the Cost of Non-Europe 2019-24 (Az európai szintű cselekvés hiányából fakadó költségek feltérképezése, 2019–2024), az Európai Parlament Kutatószolgálatának tanulmánya, 2019.

2. AZ EGYSÉGES PIAC 30 ÉVE AZ EURÓPAI PROJEKT KÖZÉPPONTJÁBAN

2.1. A polgárok és a vállalkozások életminőségének javítása, a zöld és digitális átállás támogatása

A személyek, az áruk, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása az európaiak számára a termékek, szolgáltatások, tapasztalatok, ötletek, kultúrák és nyelvek lehető legszélesebb köréhez biztosít hozzáférést. Ez naponta több mint 440 millió polgár javát szolgálja szerte a kontinensen. Az egységes piac mindenekelőtt az emberek jólétének javítását szolgáló eszköz.

A **barangolási** többletdíjak eltörlése lehetővé teszi számunkra, hogy tartsuk a kapcsolatot a családunkkal és a barátainkkal, miközben bejárjuk Európát. Az egységes piacon forgalmazott **fogyasztási cikkek és élelmiszerek** – függetlenül attól, hogy online vagy offline vásárolják őket – biztonságosabbá váltak, és a veszélyes termékeket visszahívják a piacról. Az elektronikus eszközök **egységes töltője** csökkenteni fogja az e-hulladékot és a fogyasztóknak okozott kellemetlenségeket, és évente 250 millió EUR megtakarítást eredményez a számukra. Az egységes európai közlekedési térség lehetővé teszi, hogy az EU-n belül megfizethető legyen az utazás és az áruk szállítása. Az erős **utasjogok** azt jelentik, hogy utazási terveink megszakítása esetén kártérítésben részesülünk. A vállalkozások és a polgárok ugyanolyan könnyen teljesíthetnek határokon átnyúló fizetéseket, mintha belföldön tennék. A **hitelt** kérelmező fogyasztók erősebb védelemre számíthatnak.

Az egységes piac megkönnyíti a másik tagállamban való letelepedést, tanulást, munkavállalást és nyugdíjba vonulást is. Az **Erasmus** program közel 13 millió fiatal számára tette lehetővé, hogy külföldön tanuljon és dolgozzon. Az egységes piac kibővítette az európai szakemberek látókörét és lehetőségeit, hiszen megkönnyítette **szakmai képesítésük** elismerését. A **szociális biztonsági** szabályok összehangolásának köszönhetően európaiak milliói élvezhetik a nyugdíjhoz és az egészségügyi ellátáshoz való jogukat akkor is, ha külföldön élnek, a munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági szabályok pedig a munkavégzés helyétől függetlenül mindenki számára tisztességes versenyt és szigorú normákat biztosítanak⁶.

Az egységes piac – az európai zöld megállapodással összhangban – a **zöld átállás** felgyorsításának hatékony eszköze. Az uniós szinten egységesen meghatározott termékszabványok biztosítják a környezetvédelmi és biztonsági megfelelést, valamint az energiahatékonysági követelmények betartását. Az EU kibocsátáskereskedelmi rendszerének (ETS) piaci alapú megközelítése költséghatékony módon csökkenti a kibocsátásokat, míg az általa generált bevételek támogathatják a tisztább termelésre való átállást és az innováció ösztönzését.

Az integrált **uniós energiapiac** a legköltséghatékonyabb módja annak, hogy fenntartható, biztonságos és megfizethető energiaellátást biztosítsunk az uniós polgárok számára. Az elmúlt évtizedben az európai villamosenergia-piacok további integrációja érdekében tett komoly erőfeszítések jelentős – becslések szerint évente mintegy 34 milliárd EUR összegű – haszonnal jártak a fogyasztók számára azáltal, hogy kiterjedtebb földrajzi területen tették

⁶ Az egységes piac e holisztikus szerepét az EP állásfoglalása is elismeri (lásd a 9. pontot).

lehetővé a tagállamok közötti, határokon átnyúló kereskedelmet, és javították az ellátás biztonságát⁷. A gyakori ellátási zavarok közepette az egységes piac segítette biztosítani, hogy az energia, különösen a gáz, eljusson oda, ahol arra a legnagyobb szükség van. A regionális együttműködés és szolidaritás alapvető fontosságú az uniós energiarendszer rezilienciájának biztosításához. A TEN-E rendelet jelentősen hozzájárult ehhez a szilárd ellátásbiztonsághoz azáltal, hogy közös érdekű projektek keretében összekapcsolta a tagállamok energiarendszereit. Ugyanakkor a közelmúltbeli energiaválság rávilágított számos olyan hiányosságra, amelyekre az EU-nak reagálnia kellett.

Az elkövetkező években az egységes piacnak fejlődnie kell, hogy megfeleljen a polgárok emberközpontú **digitális átállással**, valamint a fenntartható döntéseket megfizethetővé és vonzóvá tevő piacokkal kapcsolatos elvárásainak”. A **digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály** biztosítani fogja, hogy az online vállalkozások Európa-szerte egységes, közvetlenül alkalmazandó szabályok alapján működhessenek, és hogy a polgárok biztonságosan használhassák az online platformokat és az e-kereskedelmi szolgáltatásokat, függetlenül attól, hogy hol tartózkodnak az EU-ban, és hogy mindeközben védettek maradjanak a jogellenes tartalmakkal, a dezinformációval és az internetes zaklatással szemben. A **digitális piacokról szóló jogszabály** tisztességes és versengő piacokat fog biztosítani a digitális ágazatban annak érdekében, hogy a platformok ne élhessenek vissza kapuőri pozíciójukkal az egységes piacon. A harmonizált szabályok az olyan területeken, mint az audiovizuális média és a szerzői jog, támogatják a kulturális sokszínűséget és a médiapluralizmust a digitális környezetben. A már elfogadott adatkormányzási rendelet és az előrehaladott tárgyalási szakaszban járó adatmegosztási jogszabály révén az EU valódi **egységes adatpiacot** épít ki, amely lehetőségeket teremt valamennyi gazdasági szereplő számára, és Európát globális vezetővé teszi az adatágilis gazdaságban. Létrehozuk továbbá a **kiberbiztonság** egységes piacát, beleértve az összekapcsolható termékekre, szoftverekre vagy hardverekre vonatkozó kiberbiztonsági követelményeket is.

Az **EU digitális eszközöket fejlesztett ki az egységes piac zökkenőmentesebb működése érdekében**. A világjárvány alatt a Bizottság hamar létrehozta a **digitális Covid-igazolványt** a szabad mozgás megkönnyítése érdekében, ami lehetővé tette az uniós polgárok és lakosok számára, hogy könnyen tudjanak digitális bizonyítékot nyújtani arra vonatkozóan, hogy be vannak oltva a Covid19 ellen, negatív teszteredménnyel rendelkeznek vagy már felgyógyultak.

A digitális eszközök **csökkentik az adminisztratív terheket, és átláthatóságot teremtenek** a polgárok és a vállalkozások számára. Ha a polgárok többet szeretnének megtudni jogaikról és lehetőségeikről, az egyablakos információs rendszerhez, az „**Európa Önökért**” portálhoz fordulhatnak. Azok, akiknek az egységes piaccal kapcsolatos problémák esetén van szükségük tanácsra, az **Európa Önökért Tanácsadó Szolgálat**hoz és a **SOLVIT**-hoz fordulhatnak, amely segítséget nyújt az uniós jog megsértése által érintett vállalkozásoknak vagy magánszemélyeknek a viták rendezésében és a peren kívüli jogorvoslatban, lehetővé téve számukra az akadályok leküzdését. Az üzleti környezet javítása érdekében a SOLVIT arra összpontosítja erőfeszítéseit, hogy segítse a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k) abban,

⁷ Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége: <https://www.acer.europa.eu/events-and-engagement/news/press-release-acer-publishes-its-final-assessment-eu-wholesale>

hogy a lehető legjobban kihasználják az egységes piac kínálta lehetőségeket. A közigazgatási szervek ezreit összekapcsoló **belső piaci információs rendszer (IMI)**⁸ megkönnyíti a közöttük zajló, határokon átnyúló adminisztratív információcserét, és megoldást kínál a problémákra. Az évek során folyamatosan nőtt, és jelenleg 19 szakpolitikai területet fed le⁹. Ez összességében valódi „egységes piaci háttéirodát” hoz létre, amely a vállalkozások és a közigazgatási szervek javát egyaránt szolgálja.

Az **egyszeri adatszolgáltatás technikai rendszere (OOTS)** biztosítja, hogy ha egy vállalkozás vagy polgár egyszer már benyújtott egy dokumentumot valamely közigazgatási szervhez, a dokumentum biztonságosan továbbítható legyen más közigazgatási szervekhez annak érdekében, hogy a vállalkozás vagy az egyén más eljárásokat is lefolytathasson anélkül, hogy az érintett dokumentumot újra be kellene nyújtania. Mindezek az eszközök az EU **egységes digitális kapuján** keresztül érhetők el. Emellett az **európai digitális személyiadat-tárca**¹⁰ olyan szabványosított okmányokat fog biztosítani a polgárok és a vállalkozások számára, amelyeket biztonságosan felhasználhatnak önmaguk és a legfontosabb információk azonosítására az egész EU-ban, mint például a szakmai képesítéseket igazoló oklevelek vagy az egészségügyi és szociális biztonsággal kapcsolatos dokumentumok. Az európai digitális évtizedre¹¹ irányuló törekvésének megvalósítása érdekében az EU 2030-ra igyekszik elérni, hogy minden kulcsfontosságú közszolgáltatást online nyújtson.

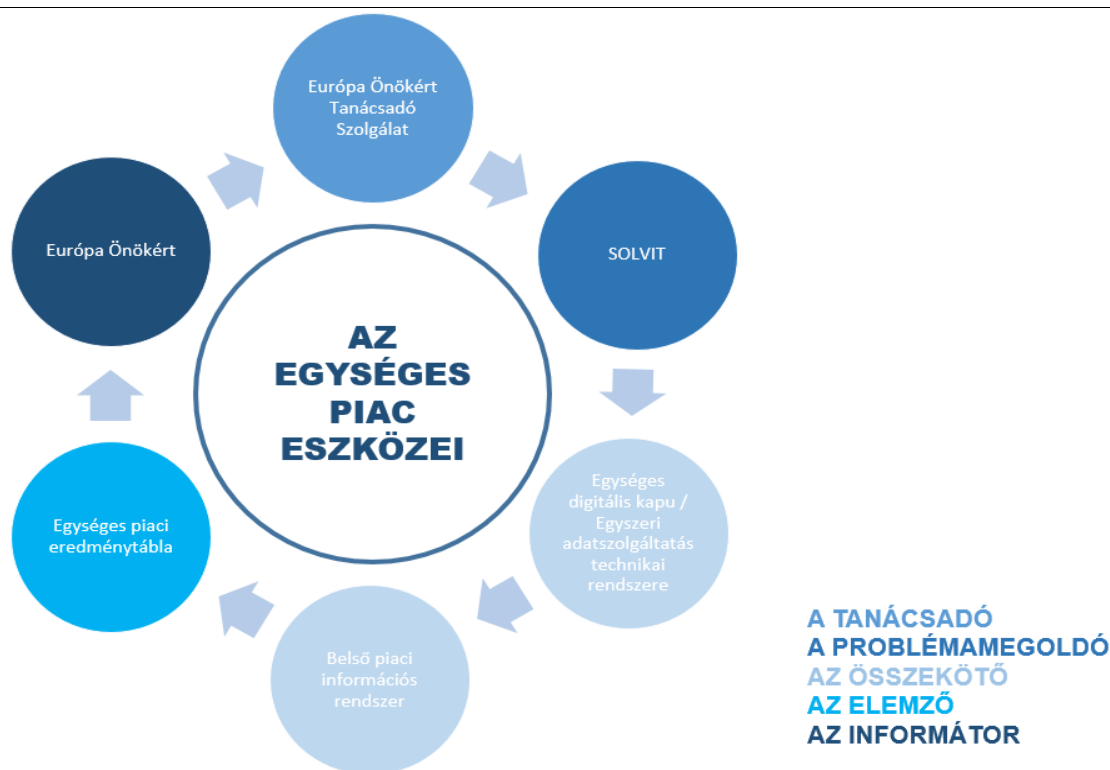
1. ábra: Az egységes piac eszközei

⁸ Belső piaci információs rendszer https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/index_hu.htm

⁹ [2022. évi egységes piaci eredménytábla](#), IMI általános teljesítmény.

¹⁰ További információkért lásd: [Európai digitális személyazonosság \(europa.eu\)](#).

¹¹ További információkért lásd [a Digitális évtized 2030 szakpolitikai program létrehozásáról szóló határozatot](#).

Forrás: Európai Bizottság

2.2.A gazdaság fellendítése

A világ legnagyobb integrált piacaként az egységes piac makrogazdasági szempontból az összes várakozást meghaladta. A világ GDP-jének 18 %-át kitevő egységes piac¹² ugródeszkát jelent a vállalkozások számára ahhoz, hogy termékeiket és szolgáltatásaikat több mint 440 millió uniós polgárnak kínálják szerte a kontinensen. 23 millió vállalkozásnak¹³ ad otthont, amelyek közel 128 millió embert foglalkoztatnak¹⁴. Az egységes piac igen **jelentős gazdasági hasznot** hozott, és hosszú távon akár 9 %-kal magasabb GDP-t biztosít az EU számára, mint amennyi az egységes piac nélkül lett volna¹⁵. Ez az integráció eddig is **a növekedés és a munkahelyteremtés alapvető forrása**, és továbbra is az lesz¹⁶. Míg 2000 és 2014 között a teljes foglalkoztatás 5,5 %-kal nőtt az EU-ban, a határokon átnyúló

¹² Folyó áron számított GDP.

¹³ A pénzügyi ágazat kivételével.

¹⁴ Celebrating 30 years of EU Single Market 1993-2023 (Az uniós egységes piac 30 éves fennállása), Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/edn-20221206-1>

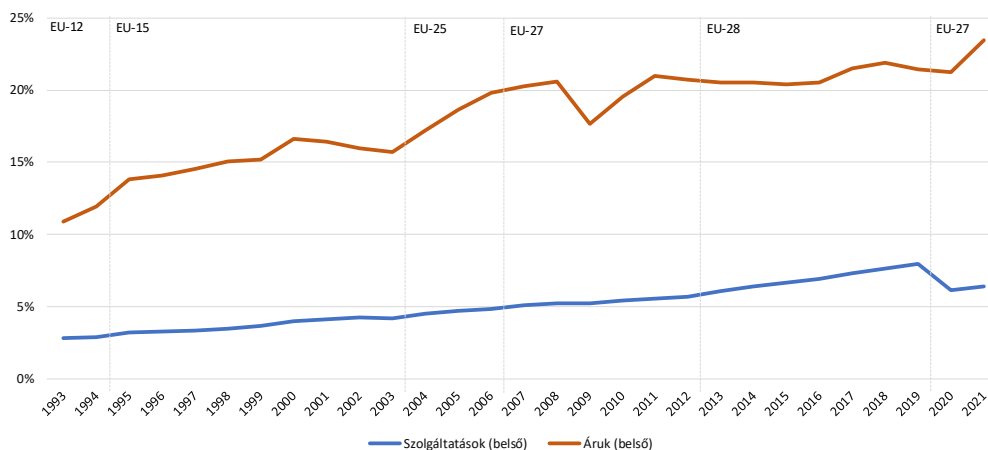
Ez az adat magában foglalja a „nem pénzügyi üzleti szolgáltatásokat” (NACE Rev. 2. B–N nemzetgazdasági ág és 95. ágazat, kivéve a K nemzetgazdasági ágat), amely a következőket tartalmazza: ipar, építőipar, forgalmazás és kereskedelem, nem pénzügyi szolgáltatások.

¹⁵ 094. sz. vitaanyag: [Quantifying the Economic Effects of the Single Market in a Structural Macromodel \(Az egységes piac gazdasági hatásainak számszerűsítése egy strukturális makromodellben\)](#) (europa.eu), Jan in't Veld, 2019.

¹⁶ Forrás: Dán Ipari, Vállalkozásügyi és Pénzügyminisztérium: [Az egységes piac 56 millió munkahelyet biztosít az EU-ban.](#)

szolgáltatásokon alapuló munkahelyek száma¹⁷ ugyanebben az időszakban csaknem megduplázódott (5,6 milliőről 10,9 millióra nőtt)¹⁸. Az áruk és szolgáltatások tagállamok közötti kereskedelmének mértéke az uniós gazdaság méretéhez képest az elmúlt 30 évben hozzávetőlegesen megkétszereződött. A kutatók szerint az európai gazdasági integráció szabályozási szempontból fejlettebb, mint például az Egyesült Államokban¹⁹.

2. ábra: Áruk és szolgáltatások kereskedelme az egységes piacon (1993–2021)

Forrás: a Bizottság szolgálatai, az Eurostat adatai alapján. Megjegyzés: az ábra az áruk és szolgáltatások Unión belüli kereskedelmi forgalmát mutatja be az uniós GDP arányában. A grafikon függőleges szaggatott vonalai a figyelembe vett kereskedelmi és GDP-adatok körének változásait emelik ki a tagállamok számának fényében (pl. a 2007–2012-es időszak a 27 tagú EU kereskedelmét és GDP-jét, míg a 2013–2019-es időszak a 28 tagú EU kereskedelmét és GDP-jét veszi figyelembe). A kereskedelem mérőszáma az import és az export átlaga.

Emellett az egységes piac az európai **pénzügyi integráció** fontos eszköze, és alapvető fontosságú a gazdasági és monetáris unió szempontjából. Megkönnyíti a vállalkozások számára a forrásbevonást, és vonzóbbá teszi Európát a beruházások számára²⁰. Az EU-n belüli közvetlen külföldi tőkebefektetések és portfólióbefektetések állománya az elmúlt

¹⁷ Olyan vállalatok alkalmazottai, amelyek szolgáltatásokat exportálnak vagy köztes termékeket és szolgáltatásokat nyújtanak az exportáló ágazat számára.

¹⁸ Forrás: „Cross border services in the internal market: an important contribution to economic and social cohesion” (Határokon átnyúló szolgáltatások a belső piacon: lényeges hozzájárulás a gazdasági és társadalmi kohézióhoz), Manuel Fritsch és Dr. Roman Bertenrath tanulmánya (2019); <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/cross-border-services-internal-market-important-contribution-economic-and-social-cohesion>

¹⁹ Forrás: Parson, C. és Smith, A. (2022): The ‘completeness’ of the EU Single Market in comparison to the United States (Az EU egységes piacának „teljessége” az Egyesült Államokkal összehasonlítva), Single Market Economy Papers, WP7, az Európai Bizottság Kiadóhivatala. Lásd még a 2.4. szakaszt arról, hogy az EU-ban a közigazgatási együttműködés és digitális eszközök révén hogyan kezelik a nem szabályozási akadályokat.

²⁰ Forrás: Európai Központi Bank (2022): Financial Integration and Structure in the Euro Area (Pénzügyi integráció és struktúra az euróövezetben), Technikai jelentés, Európai Központi Bank, Frankfurt. Európai Bizottság (2022): European Financial Stability and Integration Review (Az európai pénzügyi stabilitás és integráció vizsgálata), Bizottsági szolgálatai munkadokumentum, SWD(2022) 93 final, Európai Bizottság, Brüsszel.

évtizedekben folyamatosan nőtt, 2021 második negyedévében pedig majdnem ötször, illetve négyszer akkora volt, mint 2002 elején. A tőkepiaci unióra vonatkozó cselekvési terv részeként számos, az egységes tőkepiac kiteljesítését célzó kezdeményezés van folyamatban. Legutóbb 2022 decemberében, a tőkepiaci unió részeként a Bizottság javaslatot terjesztett elő azon vállalatok – különösen a kkv-k – adminisztratív terheinek csökkentésére, amelyek a tőzsdén kívánnak tőkét bevonni, valamint javaslatot terjesztett elő a strukturális akadályoknak a vállalati fizetéképtelenségre vonatkozó jogszabályok legfontosabb vonatkozásainak harmonizálása révén történő kezelésére. Mindazonáltal még sok a tennivaló a nemzeti tőkepiacok integrációja terén. Az integrált és megbízható fizetési rendszerek támogatják az egységes piac működését, és ezáltal hozzájárulnak az EU versenyképességéhez.

Az egységes piac foglalkoztatásra gyakorolt kedvező társadalmi hatásai szintén jelentősek: az EU-ban akár 56 millió olyan munkahely van, amely az EU-n belüli kereskedelemről függ. Az utazó uniós munkavállalók száma az elmúlt 30 évben folyamatosan nőtt, többek között az EURES-hez²¹ hasonló programoknak, valamint a képezések és a készségek elismerésének javítását célzó politikáknak köszönhetően. A szociális piacgazdaság uniós modellje a **szociális jogok európai pillére** által előmozdított magas szintű szociális normákon alapul. Elősegíti az esélyegyenlőséget és a munkaerőpiacra való belépést, a méltányos munkafeltételeket és a szociális védelmet, a befogadást és a sokszínűséget (például a munkavállalók kiküldetése²², a munka és a magánélet közötti egyensúly²³, a megfelelő minimálbérek²⁴ és a bérek átláthatósága terén). Cserébe ez a szociális keret hozzájárul az egyenlő versenyfeltételekhez az egységes piacon.

Az egységes piac a **szociális gazdaság** további fejlődését is lehetővé tette: Európában nagyjából 2,8 millió szociális gazdasági szervezet foglalkoztat mintegy 13,6 millió embert²⁵. A Bizottság 2021 decemberében a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet²⁶ fogadott el, amelyben 2030-ig végrehajtandó konkrét intézkedéseket javasol. Idén elfogadásra kerül a szociális gazdaságról szóló csomag, amely magában foglal egy, az egyesületeknek az egységes piacon folytatott, határokon átnyúló tevékenységeire vonatkozó jogalkotási kezdeményezést is.

Az egységes piac az egymást követő bővítések során fontos szerepet játszott az EU-n belüli fokozatos **gazdasági felzárkózás** lehetővé tételében. Ennek az az oka, hogy az egységes piac Unió-szerte egyenlő versenyfeltételeket teremtett a vállalkozások számára, és ezáltal

²¹ Az EURES a foglalkoztatási szolgálatok európai együttműködési hálózata, amelynek célja a munkavállalók szabad mozgásának megkönnyítése [EURES \(europa.eu\)](https://eures.europa.eu).

²² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/957 irányelve (2018. június 28.) a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg).

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1158 irányelve (2019. június 20.) a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról és a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről.

²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2041 irányelve (2022. október 19.) az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről.

²⁵ A 28 tagú EU-ra vonatkozó számadat. Lásd: Európai Gazdasági és Szociális Bizottság: Recent evolutions of the Social Economy in the European Union (A szociális gazdaság legújabb fejleményei az Európai Unióban), Monzon J. L. és Chaves R., 2017.

²⁶ A Bizottság közleménye – Emberközpontú gazdaság kiépítése: a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv, COM(2021) 778.

megkönnyítette számukra, hogy határokon átnyúlóan működjenek és egyenlő feltételek mellett versenyezzenek. Ez ösztönözte a határokon átnyúló kereskedelem és beruházások fokozását, ami viszont hozzájárult a gazdasági növekedés fellendítéséhez és a munkahelyteremtéshez²⁷. A társadalmi és gazdasági kohézió létfontosságú az egységes piac működéséhez, amint azt a 30 évvel ezelőtti alapító jogi aktus is elismeri. A kohéziós politika támogatja az európai régiók harmonikus fejlődését, továbbá lehetővé teszi számukra, hogy hozzájáruljanak az egységes piachoz, és élvezzék az abban való részvételük előnyeit. A gazdasági tevékenység lehetőségeinek bővítésével az egységes piac lehetővé tette, hogy az alacsonyabb jövedelmű országok közelebb kerüljenek a magasabb jövedelmű országokhoz, és hozzájárult a munkahelyteremtéshez, ezáltal csökkent a munkanélküliség. Az egységes piac **megerősítette az európai vállalkozások versenyképességét**²⁸, ami a fogyasztók számára jobb termékeket és alacsonyabb árakat eredményezett²⁹. Az EU-ban működő értékláncok integráltságát és összekapcsoltságát is fokozta. A mobilitási és gépjármű-ökoszisztéma például nemcsak nagy, világhírű vállalatokból áll, hanem legfőképpen alkatrészbeszállítókból, értékesítési és javítási hálózatokból, és összesen 1,8 millió vállalkozást képvisel, amelyek 99,7 %-a kkv.

A versenypolitika központi szerepet játszik a jól működő piacok megóvásában és az érintett európai piacok hiányosságainak kezelésében. Az Unió létrehozása óta a versenypolitika hozzájárult a gazdasági ágazatok megerősödéséhez és globális versenyképességhez, továbbá biztosította, hogy az uniós polgárok a fokozottan versenyképes szociális piacgazdaság végső kedvezményezettjei legyenek. A szabályokon alapuló versenyjogi jogérvényesítés továbbá jobbiztonságot és kiszámíthatóságot biztosít minden olyan vállalkozás számára, amely arra törekszik, hogy a lehető legjobban kihasználja az európai egységes piac előnyeit.

2.3. A válságokkal szembeni ellenálló képesség és reziliencia kiépítése

A közelmúltban az egymást követő válságok megmutatták a zavartalanul működő egységes piac kritikus fontosságát. Az olyan alapvető szolgáltatások, mint az energia-, a víz- és az egészségügyi ellátás, a közlekedés³⁰ és a távközlés kulcsfontosságúak az emberek jólétének

²⁷ Forrás: Parson, C. és Smith, A. (2022): The ‘completeness’ of the EU single market in comparison to the United States (Az EU egységes piacának „teljessége” az Egyesült Államokkal összehasonlítva), Single Market Economy Papers, WP7, az Európai Bizottság Kiadóhivatala. Lásd még a 2.4. szakaszt arról, hogy az EU-ban a közigazgatási együttműködés és digitális eszközök révén hogyan kezelik ezeket a nem szabályozási akadályokat.

²⁸ Az elmúlt évtizedben a tág értelemben vett kutatás és innováció az uniós termelékenység növekedésének kétharmadához járult hozzá. A Horizont Európa és elődprogramjai elősegítették a kiváló ismeretek és technológiák létrehozását és az egységes piacon történő hatékonyabb terjesztését. Lásd „Az Unió tudományos, kutatási és innovációs teljesítménye 2020-ban” című jelentést. A versenypolitikáról szóló, a polgárokra és a kkv-kra összpontosító, 2022. októberi Eurobarométer felmérés szerint a válaszadók túlnyomó többsége úgy véli, hogy a verseny ösztönzi az innovációt, nagyobb választékot és jobb árakat tesz lehetővé. Lásd: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_6374

²⁹ Konkrétabban ez azt jelenti, hogy a becslések szerint az összefonódásokkal, kartellekkel összefüggő és a trösztellenes beavatkozások a 2012–2021-es időszakban évi 12–21 milliárd EUR közvetlen megtakarítást eredményeztek az ügyfelek számára (az egységes piacról szóló 2023. évi éves jelentés, 18. o.).

³⁰ Az uniós közlekedés válság idején való rezilienciájának megerősítése érdekében a Bizottság elfogadta a közlekedésre vonatkozó vészhelyzeti tervről szóló közleményt (COM(2022) 211 final). Lásd még a katonai mobilitásra vonatkozó cselekvési 2.0-t: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/action-plan-military-mobility-20_en

biztosításához, valamint magához a veszélyhelyzetre való reagáláshoz. Ezeknek a szolgáltatásoknak katasztrófák vagy válságok alatt és után is működőképesnek kell maradniuk.

Amikor a tagállamok egyénileg, határaik lezárásával vagy az orvosi berendezésekre, gabonafélékre vagy nyersanyagokra vonatkozó, Unión belüli exporttilalom bevezetésével járnak el, az egységes piac teljes működésére nyomás nehezedik, ami az ipart, a szolgáltatásokat és a szakembereket, végső soron pedig a polgárokat fenyegeti. Bár a Covid19-világjárvány kezdetben az alapvető termékek hiányához és hatalmas közlekedési dugókhöz vezetett a határokon, megakadályozva a kulcsfontosságú munkavállalók szabad mozgását, végül az egységes piac győzedelmeskedett. Amikor a maszkok és oltóanyagok iránti globális kereslet ugrásszerűen megnőtt, az egységes piac segítette leküzdeni a különböző ellátási források és a létfontosságúvá vált termékek előállításához szükséges kapacitások hiányát.

Egy olyan kezdeti időszakot követően, amikor a nemzeti hatóságok egyoldalúan és összehangolatlan módon emeltek akadályokat az áruk, a szolgáltatások és a személyek szabad áramlása elé, ami súlyos hatással volt a gazdasági tevékenységre, a Bizottság – a tagállamok támogatásával – olyan kezdeményezésekkel lépett fel ezen akadályok eltávolítása érdekében, mint például a „zöld sávok”. Emellett az EU teljes mértékben nyitott szállítói láncokat tartott fenn a világ többi részével, egy olyan virágzó iparra építve, amely évtizedek óta élvezi az egységes piac előnyeit, és Európa-szerte egyesíti erőit és kapacitásait a nagyvállalatoktól egészen a rendkívül innovatív és versenyképes kkv-ig.

Ezekre az eredményekre építve levontuk a szükséges szakpolitikai tanulságokat az említett válságokból. A Bizottság létrehozta az **Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatóságot (HERA)** a jövőbeli határokon átnyúló egészségügyi vészhelyzetek hatékonyabb felderítése, megelőzése és az azokra való reagálás érdekében. A Bizottság javaslatot tett egy új **egységes piaci szükséghelyzeti eszközre** is annak biztosítása érdekében, hogy a jövőbeli válsághelyzetekben az egységes piac nyitott és méltányos maradjon, és továbbra is biztosítsa az emberek és a vállalkozások számára leginkább szükséges áruk és szolgáltatások rendelkezésre állását. Általánosabban fogalmazva, az EU az uniós polgári védelmi mechanizmus³¹ révén minden szinten fokozta vészhelyzeti felkészültségét. Végezetül az egységes piac rezilienciájának biztosításához uniós szinten összehangolt megközelítésre van szükség a fokozódó, határokon átnyúló fenyegetésekkel szemben, különös tekintettel a biztonsági unió keretében fejlesztés és megvalósítás alatt álló kritikus ágazatokat és infrastruktúrát³² érintő fenyegetésekre.

A felkészültség javulásával a reziliencia is javul. A Bizottság **korai előrejelző rendszert (SCAN Monitoring System)**³³ dolgozott ki azzal a céllal, hogy bizonyítékokkal szolgáljon a szakpolitika számára. Kvázi valós idejű vámhatósági adatokat használ, és megvizsgálja a mennyiségek és árak rendellenes változásait, hogy feltárja az ellátási lánc zavarának korai

³¹ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en

³² Például a kritikus szervezetek rezilienciájáról szóló irányelv ((EU) 2022/2557 irányelv).

³³ Lásd: SCAN (az ellátási láncsal kapcsolatos figyelmeztető jelzésekre vonatkozó értesítés) monitoringrendszer, amely ezt a megközelítést a napelemekre vonatkozó kísérleti alkalmazással együtt vezeti be: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/scan-supply-chain-alert-notification-monitoring-system_en

jeleit. Az egyéb lehetséges kiváltó tényezők közé tartozik a bizonyos, korlátozott külföldi forrásokból származó importok túlzott koncentrációja, a stratégiai függőségek által vezérelt kritikus inputok esetében a globális egyedi hibapontok vagy a korlátozott uniós ipari termelési kapacitásra utaló jelek. A **csipekről szóló, 2022-ben javasolt jogszabály**³⁴ és a **kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló európai jogszabályra**³⁵ irányuló, e közleménnyel párhuzamosan elfogadott javaslat hozzá fog járulni ahhoz, hogy az EU világszínvonalú kutatását ipari vezető szerepre váltsa az európai iparba való beruházás és a nemzetközi partnerségek előmozdítása révén, továbbá az egységes piacon belül a nyersanyagokhoz való hozzáférés javítását, az európai kapacitás növelését és a külső nyersanyagforrások diverzifikálását célzó keretet hoz létre.

A **zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv**³⁶ meghatározza azokat a kihívásokat, amelyekkel az európai ipar jelenleg szembesül, és ezért további intézkedéseket javasol a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló ipar előmozdítására. E terv részeként a Bizottság javaslatot tett **a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparról szóló jogszabályra**³⁷, és elfogadta az **állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes válság- és átállási keretet**³⁸, amely célzott, ideiglenes és arányos intézkedéseket határoz meg Európa nulla nettó kibocsátású gazdaságra való versenyképes átállásának felgyorsítása érdekében, elkerülve ugyanakkor az egységes piac szétaprózódását. Emellett a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervben bejelentetteknek megfelelően a Bizottság 2023 nyara előtt javaslatot kíván tenni egy Európai Szuverenitási Alap létrehozására annak érdekében, hogy megőrizze Európa előnyét a zöld és digitális átállás szempontjából releváns kritikus és kialakulóban lévő technológiák terén, továbbá megóvjja a kohéziót és az egységes piac integritását.

2.4. Az egységes piac mint ösztönző tényező és geopolitikai eszköz a globális szintén

Az egységes piac által nyújtott előnyök jelentős mértékben hozzájárulnak **az EU – amely a biztonság, a stabilitás és a nyitott értékek pólusa – általános vonzerejéhez**. Az Unió bonyolítja a világ áruforgalmának körülbelül 14 %-át³⁹. Az 1973 és 2007 közötti sorozatos bővítések mellett az 1990-es években Izland, Liechtenstein és Norvégia úgy döntött, hogy az EU-val közösen létrehozza az Európai Gazdasági Térséget, így az egységes piacot jellemző négy alapszabadságot saját országaira is kiterjeszti. A Nyugat-Balkán és a keleti szomszédság számos országa az Unió és az egységes piac tagjaként képzelel el jövőjét. Az EU szilárdan elkötelezett amellett, hogy támogassa a Nyugat-Balkánt az EU felé vezető úton.

Az EU emellett minden lehetőséget megragad arra, hogy tovább integrálja Ukrajnát az egységes piacba, például azáltal, hogy összekapcsolja az országot az EU villamosenergia-hálózatával, felfüggeszti az Unióba irányuló ukrán exportra kivetett importvámokat,

³⁴ Javaslat – Az Európai Parlament és Tanács rendelete az európai félvezető-ökoszisztéma megerősítését célzó intézkedési keret létrehozásáról (a csipekről szóló európai jogszabály), COM(2022) 46 final.

³⁵ COM(2023) 160.

³⁶ COM(2023) 62.

³⁷ COM(2023) 161.

³⁸ [Ideiglenes válság- és átállási keret \(europa.eu\)](#).

³⁹ https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/economy_hu

szolidaritási folyosókat hoz létre az áruk és a személyek mozgásának javítása érdekében, és Ukrajnát befogadja a belföldi díjszabás szerinti barangolás európai térségébe. A Bizottság Ukrajnával közösen az elfogadott kiemelt intézkedésekre⁴⁰ fog összpontosítani, többek között a közbeszerzés, a szabványosítás, az ipari együttműködés, a kereskedelem technikai akadályai és a megfelelőségértékelés területén⁴¹ annak érdekében, hogy Ukrajna jobban integrálódjon az egységes piacba. Hasonló erőfeszítések folynak Moldova ily módon történő integrációjára. Az EU emellett Ukrajnát és a keleti partnerség más országait is bevonja számos kulcsfontosságú uniós programba, például az Egységes piac programba⁴².

Az egységes piac emellett az előrejelzés egyik hathatós **geopolitikai eszköze**, amely erősíti az EU pozícióját és befolyását a világban. Ez jelenti az EU nemzetközi diplomáciájának gazdasági gerincét. Ez a globális befolyás döntő fontosságú az elmúlt 30 év geopolitikai fejleményei és a más kontinens-méretű gazdaságokkal folytatott fokozott globális verseny fényében. Például a világjárvány idején az oltóanyagoknak a szigorú uniós gyógyszerrendszer⁴³ keretében történő gyors kifejlesztése és engedélyezése hatékony platformot biztosított az EU számára a Covid19 globális szintű kezeléséhez.

Az uniós egységes piac méretének és vonzerejének köszönhetően a vállalatok gyakran döntenek úgy, hogy globális műveleteik során uniós jogszabályokat és szabványokat alkalmaznak. Ez lehetővé teszi az EU számára, hogy – fenntartható növekedéssel, magas szintű szociális védelemmel, a magánélet és az alapvető jogok tiszteletben tartásával⁴⁴, valamint a környezet és az emberi jogok erőteljes védelmével – hozzájáruljon a globális jóléthez és a fenntartható fejlődési célokhoz.

Az európai **szabványosítási rendszer** e tekintetben különös sikertörténet, amelyben a harmonizált európai szabványok különleges szerepet töltenek be, és lehetővé teszik a gazdasági szereplők számára, hogy egyetlen, a teljes egységes piacon érvényes szabvánnyal igazolják az uniós jognak való megfelelésüket. Amint azt a közelmúltbeli uniós szabványosítási stratégia⁴⁵ is alátámasztja, a szabványok fontos szerepet játszanak a digitális és zöld átállásban, és globális vezető szerepet biztosíthatnak az EU számára, különösen a stratégiai technológiák tekintetében. A szabványok hozzájárulhatnak a társadalom befogadóbbá tételéhez is azáltal, hogy biztosítják a mindennapi termékek és szolgáltatások széles körének hozzáférhetőségét. A nemzetközi szabványok nemcsak a kereskedelem technikai akadályainak felszámolásában, hanem az uniós vállalatok nemzetközi piacra

⁴⁰ Az EU és Ukrajna közötti mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodás fokozott végrehajtását célzó kiemelt cselekvési terv.

⁴¹ A Bizottság jelenleg készíti elő az Ukrajnával kötendő, az ipari termékek megfelelőségértékeléséről és elfogadásáról szóló megállapodás (ACAA) alapjait. A Bizottság Moldovával is előkészítő munkát folytat azzal a szándékkal, hogy megkezdje az ACAA-ra irányuló tárgyalásokat.

⁴² Az egységes piac helyben történő megerősítése érdekében elfogadásra került egy jelentős, 4,2 milliárd EUR összegű finanszírozási csomag – az Egységes piac program –, amelynek célja számos intézkedés támogatása a piacfelügyelet javításától kezdve a polgárok és a vállalkozások problémamegoldás terén történő támogatásáig, a kkv-k versenyképességének támogatásáig és az élelmiszer-biztonság javításáig.

⁴³ [Covid19-oltóanyagok | European Medicines Agency \(europa.eu\)](https://www.european-council.europa.eu/media/eu-press-room/en/infographic/eu-press-room/2020/04/20200423-covid19-oltanyagok).

⁴⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet, GDPR).

⁴⁵ Az Európai Unió szabványosítási stratégiája – Globális szabványok kialakítása a reziliens, zöld és digitális egységes uniós piac támogatása érdekében, COM(2022) 31.

jutásának megkönnyítésében is fontos szerepet játszanak. A szabványok egyre növekvő geopolitikai jelentőségével az EU nemzetközi szabványfejlesztési folyamatokban történő fokozott szerepvállalása szintén kulcsfontosságú az uniós értékek és érdekek megőrzése szempontjából. Ennek érdekében a Bizottság stratégiai párbeszédet folytat a legfontosabb kereskedelmi partnerekkel, például az Egyesült Államokkal, Japánnal vagy Indiával.

Az egységes piac lehetővé tette, hogy az EU kereskedelmi hatalommá váljon, lehetőségeket teremt az uniós vállalkozások számára külföldön, kiterjeszti szabályainkat és értékeinket, összekapcsolja az EU-t a világ növekedési pólusaival, továbbá biztosítja a szükséges inputokat és támogatásokat a fenntarthatósági célkitűzések elérésében. Az EU a világ 53 országának első számú kereskedelmi partnere, amelyek együttesen a világ GDP-jének 48 %-át képviselik. **Az egységes piac ösztönzőleg hat annak biztosítására, hogy az EU nyitottsága együtt járjon az uniós szabályok tiszteletben tartásával,** például a külföldi támogatások által okozott torzulások kezelése⁴⁶, a kényszermunkával⁴⁷ vagy környezeti/társadalmi szempontból nem fenntartható gyakorlatokkal előállított áruk forgalomba kerülésének megakadályozása révén. Ezen túlmenően az EU azon képessége, hogy a szabályokon alapuló nemzetközi rend fenntartása érdekében gazdasági eszközöket, például szankciókat és korlátozó intézkedéseket alkalmazzon, a globális gazdaságban központi szerepet játszó, jól működő egységes piacon alapul.

3. A TOVÁBBI LÉPÉSEK – AZ EGYSÉGES PIAC TOVÁBBI INTEGRÁCIÓJA FELÉ

Az évfordulók nemcsak arra adnak lehetőséget, hogy visszatekintsünk a múltbeli eredményekre, hanem arra is, hogy meghatározzuk a jövőre vonatkozó elvárásokat és célkitűzéseket. A gyorsan változó környezetben folytatni kell az egységes piaci szabályok végrehajtásának javítására, valamint az egységes piaccal kapcsolatos, uniós és nemzeti szintű közös felelősségviselés ösztönzésére irányuló erőfeszítéseket. A szabályokat szükség esetén továbbra is hozzá kell igazítani az új termékekhez, szolgáltatásokhoz és üzleti modellekhez, ami elősegíti a zöld és digitális átállást.

A teljes mértékben működőképes egységes piac az EU hosszú távú versenyképességének nélkülözhetetlen alapja. A versenyképességről szóló, e közleménnyel párhuzamosan közzétett bizottsági közlemény⁴⁸ intézkedéseket határoz meg a hosszú távú versenyképesség szempontjából **kedvező** kiszámítható, koherens és egyszerűsített **szabályozási keret** biztosítására, a zöld és digitális átálláshoz és a gazdasági növekedéshez szükséges készségek rendelkezésre állásának biztosítására, valamint a finanszírozáshoz való hozzáférés felgyorsítására és javítására.

⁴⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2560 rendelete (2022. december 14.) a belső piacot torzító külföldi támogatásokról.

⁴⁷ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a kényszermunkával előállított termékek uniós piacon belüli tilalmáról, COM(2022) 453 final.

⁴⁸ COM(2023) 168.

A jövőben a Bizottság együtt fog működni valamennyi kormányzati szinttel és érdekelt féllel annak érdekében, hogy teljes mértékben kiaknázza az egységes piacon rejlő lehetőségeket, hogy az egységes piac szilárd alapot biztosítson a hosszú távú fenntartható versenyképességhez. Ebben az összefüggésben ez a közlemény két olyan kulcsfontosságú területre összpontosít, ahol további intézkedésekre van szükség:

- **a meglévő egységes piaci szabályok érvényesítése és a tagállami szintű akadályok felszámolása**, különös tekintettel a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás előtt álló akadályokra, valamint a legnagyobb gazdasági integrációs potenciállal rendelkező ipari ökoszisztémákra (kiskereskedelem, építőipar, idegenforgalom, üzleti szolgáltatások és megújulóenergia-ágazat);
- az egységes piac **zöld és digitális dimenziójának** – mint az innováció, a növekedés és a versenyképesség forrásának – további **előmozdítása**.

3.1. Az egységes piaci szabályok érvényesítése és a tagállami szintű akadályok felszámolása

A polgárok és a vállalkozások csak akkor élvezhetik teljes mértékben az egységes piac előnyeit, ha az uniós szabályok végrehajtása és érvényesítése egyaránt pontosan történik⁴⁹. Az egységes piaci szabályok megfelelő napi végrehajtásának biztosítása a Bizottság és a tagállamok közös felelőssége. A rendeletek helyes alkalmazása különösen a nemzeti hatóságok munkájára támaszkodik annak érdekében, hogy azok teljes mértékben érvényesüljenek.

Az uniós jog helyes és időben történő átültetése döntő fontosságú annak biztosításához, hogy az egységes piacra vonatkozó jogszabályok elérjék a kívánt hatásokat. Az egységes piaci irányelvek átlagos átültetési deficitje⁵⁰ jelenleg meghaladja az Európai Tanács által 2007 márciusában meghatározott 1 %-os küszöbértéket. Csak öt tagállam teljesítette az elfogadott célértéket (lásd a 3. ábrát). Az irányelveket is megfelelően át kell ültetni és alkalmazni kell a gyakorlatban, különös figyelmet fordítva az indokolatlan túlszabályozás kérdéseire. E tekintetben a tagállamoknak jelentősen javítaniuk kell a helyzeten (lásd a 4. ábrát).

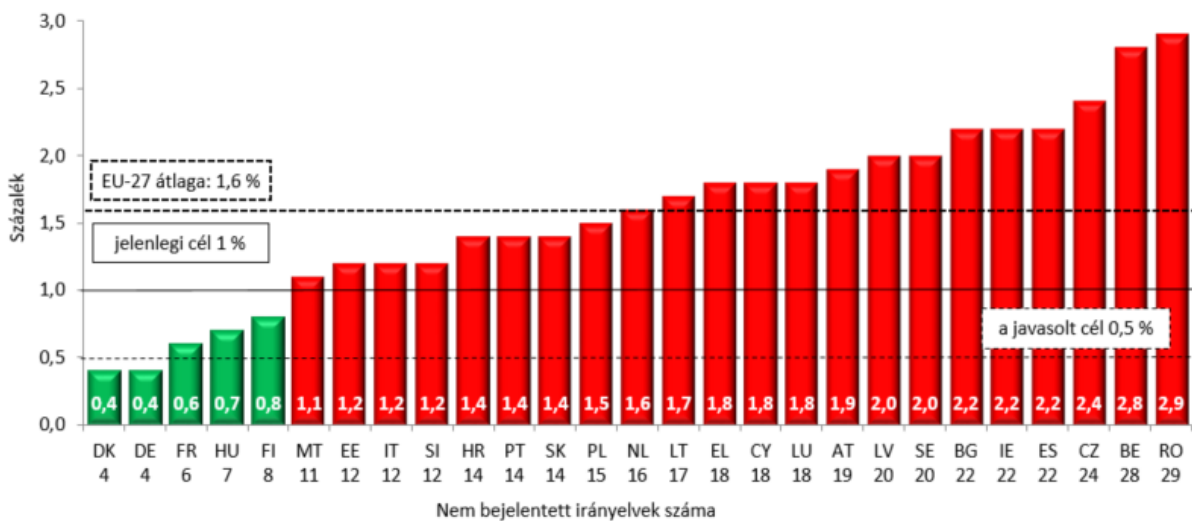
3. ábra: A tagállamok átültetési deficitje 2021. december 10-én⁵¹

⁴⁹ Lásd még „Az uniós jog érvényesítése az eredményesen működő Európa érdekében” című bizottsági közleményt, COM(2022) 518 final.

⁵⁰ [2022. évi egységes piaci eredménytábla](#).

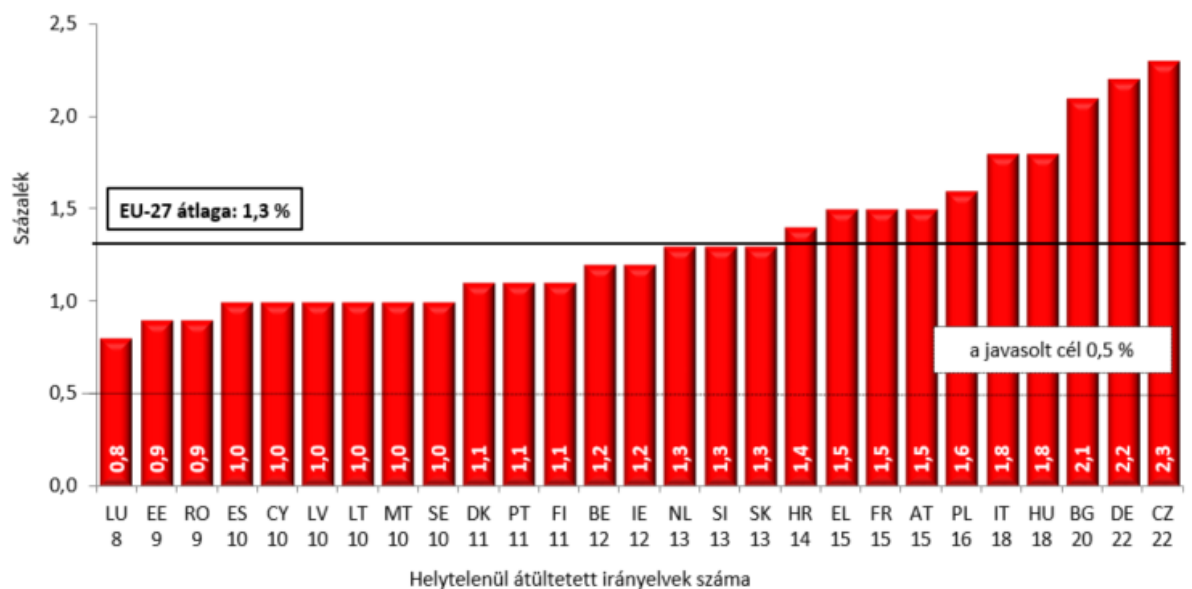
Ez az elemzés az egységes piac működésének biztosítása érdekében 997 irányelvet és 5 669 rendeletet vesz figyelembe, amelyek 2021. december 1-jén hatályban voltak.

⁵¹ A végrehajtási hiánycélokkal kapcsolatos részleteket lásd a 65–68. lábjegyzetben.

Forrás: egységes piaci eredménytábla⁵²

4. ábra: A tagállamok megfelelési deficitje 2021. december 10-én

Forrás: egységes piaci eredménytábla⁵³

Nincs mindenki által egységesen alkalmazható megközelítés arra, hogy az egységes piaci szabályok teljes mértékben kiteljesítsék a bennük rejlő lehetőségeket, de az egységes piac sikeres irányításához minden esetben erős megfelelési kultúrára és partnerségi szellemre van szükség. A Bizottság elkötelezett amellett, hogy a saját közigazgatásukon belül a megfelelő szinten együttműködjön a tagállamokkal az egységes piaci szabályok ambiciózus végrehajtásának támogatása és előmozdítása érdekében. Az együttműködést kiegészítve a

⁵² [2022. évi egységes piaci eredménytábla.](#)

⁵³ [2022. évi egységes piaci eredménytábla.](#)

Bizottság továbbra is szigorú jogérvényesítési politikát folytat annak biztosítása érdekében, hogy a közösen elfogadott uniós szabályokat valamennyi tagállam helyesen alkalmazza.

A Bizottság **stratégiai megközelítést** alkalmaz a **jogérvényesítés terén**, és sikeresen megvalósítja az egységes piaci szabályok végrehajtásának és érvényesítésének javítására vonatkozó, 2020. évi hosszú távú cselekvési tervét⁵⁴, amely a kritikus kérdésekre összpontosít. Ez magában foglalja a letelepedés szabadságának biztosítását, az áruk és szolgáltatások szabad mozgását, beleértve a szakemberek mobilitását a készséghiány áthidalása érdekében, annak biztosítását, hogy a közbeszerzési szabályok lehetővé tegyék a vállalkozások számára, hogy az egységes piacon versenyezzenek és a közpénzeket hatékonyan felhasználásuk, a tisztességtelen fizetési gyakorlatok és a fizetési késedelmek kezelését, valamint az európai szabványoknak a polgárok és vállalkozások javát szolgáló érvényesítését.

2023 februárjában a Bizottság 24 kötelezettségzegési határozatot fogadott el a szolgáltatások egységes piacán fennálló akadályok felszámolása és az uniós vállalkozások működésének megkönnyítése érdekében⁵⁵. Ugyanakkor a Bizottság határozott jogérvényesítési fellépése azt jelentette, hogy a szolgáltatások egységes piacán megvalósult tényleges fejlesztések miatt 18 kötelezettségzegési ügyet lehetett lezárni.

Indokolatlan akadályok akkor merülnek fel, ha a nemzeti jog ellentétes az egységes piaci szabályokkal, vagy ha ezeket a szabályokat hiányosan vagy nem megfelelően hajtják végre vagy alkalmazzák nemzeti szinten, többek között a nemzeti hatóságok közigazgatási gyakorlatai miatt. Ezek az akadályok gátolják a vállalkozások azon képességét, hogy boldoguljanak, versenyképesek maradjanak, és kiaknázzák a zöld és digitális átállást.

Bizonyos típusú akadályok tartósan bizonyultak: a vállalkozások által jelenleg tapasztalt akadályok 60 %-a ugyanolyan jellegű, mint amelyekről 20 évvel ezelőtt számoltak be⁵⁶. Ezek közül sok a **nemzeti szabályozáshoz és a közigazgatási gyakorlatokhoz** kapcsolódik, amelyekkel elsősorban közvetlenül a tagállamoknak kell foglalkozniuk. Az érdekelt felek által megerősített akadályok közé tartozik a nemzeti eljárások összetettsége és az azokra vonatkozó információk hiánya, a szolgáltatások területére vonatkozó aránytalan nemzeti követelmények, beleértve a szakemberek mobilitását, a munkavállalók kiküldetésére vonatkozó nehézkes adminisztratív követelmények, valamint a határokon átnyúló összefüggésben az adózással kapcsolatos nehézségek. Számos ilyen akadály nem alkalmas a jogharmonizációra, ezért a fő célkitűzés továbbra is a nemzeti szintű akadályok csökkentése. A Technikai Támogatási Eszköz segíti a tagállamokat a közigazgatás fejlesztésében és a kedvező üzleti környezet megteremtésében.

A szolgáltatások különösen fontosak az uniós gazdaság számára. A szolgáltatások teszik ki az EU GDP-jének mintegy 70 %-át és a teljes foglalkoztatás 73 %-át. A szolgáltatások az

⁵⁴ Az 1. mellékletben leírtak szerint: Az egységes piaci szabályok végrehajtásának és érvényesítésének javítására vonatkozó, 2020. évi hosszú távú cselekvési terv végrehajtásának áttekintése, [az egységes piacról szóló 2023. évi éves jelentés](#). Az egységes piaci szabályok végrehajtásának és érvényesítésének javítására vonatkozó hosszú távú cselekvési terv valamennyi intézkedését végrehajtották vagy elindították.

⁵⁵ [A szolgáltatások szabad mozgása: a Bizottság lépéseket tesz a szolgáltatások jól működő egységes piacának biztosítása érdekében \(europa.eu\)](#).

⁵⁶ Lásd: „[30 years of single market – taking stock and looking ahead](#)” (Az egységes piac 30 éve – elért eredmények és jövőbe tekintés), Európai Bizottság 2022.

ágazatok széles körét és számos különböző tevékenységet ölelnek fel. Egyes ágazatokban a szolgáltatások szabad mozgása jól működik, amit a digitális technológiák és a harmonizált szabályok is elősegítenek. Más ágazatok még mindig főként belföldi piacként működnek, néha az adott szolgáltatásból adódó tényezők (pl. regionális vagy nemzeti piaci preferenciák) miatt. Ahol még szükség van a szolgáltatások fokozottabb integrációjára, ott az akadályok jellemzően a következő területekre vonatkozó **nemzeti szabályozáshoz** kapcsolódnak: üzleti szolgáltatások, a kiskereskedelemre vonatkozó korlátozó engedélyezési követelmények, az építési szolgáltatások határokon átnyúló nyújtását bonyolító szabályozási és adminisztratív követelmények, valamint az idegenforgalom korlátozása mind a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás, mind a szálláshely-szolgáltatásokra vonatkozó követelmények tekintetében.

A tagállamok közötti és a Bizottsággal folytatott megerősített együttműködés és információcsere, valamint különösen a Versenyképességi Tanács keretében folytatott eszmecsere fontos szerepet játszik az egységes piaci szabályok hatékony végrehajtásában, az uniós jog megsértésének megelőzésében és elkerülésében.

A 2020-ban létrehozott **egységes piaci jogérvényesítési munkacsoport (SMET)**⁵⁷ munkája rámutatott arra, hogy milyen jelentős értéket képvisel a tagállamok és a Bizottság közötti együttműködés az uniós vállalkozások által az egységes piacon tapasztalt konkrét akadályok leküzdése terén. Az ezen az innovatív fórumon folytatott intenzív közös munka középpontjában a szabályozási keret egyszerűsítése és az adminisztratív akadályok adott területeken történő csökkentése áll. A SMET-en belül például a tagállamok megállapodtak abban, hogy egyszerűsítik a határokon átnyúló átmeneti szolgáltatásokat nyújtó szakemberekre és vállalkozásokra vonatkozó korlátozásokat, és a bevált gyakorlatok alapján 247 szakma esetében megszüntetik az előzetes képesítésellenőrzéseket, továbbá felülvizsgálják és csökkentik az adminisztratív és az okmányokkal kapcsolatos követelményeket.

A SMET a szél- és napenergia-létesítmények telepítésére vonatkozó engedélyek zökkenőmentes és gyors megadásának útjában álló legsürgetőbb akadályok közül több mint 80-at azonosított. Szem előtt tartva, hogy 50 000 kkv foglalkozik a megújuló energia előállításával, ezen akadályok felszámolása elő fogja segíteni a fenntartható növekedést. Ugyanakkor növelni fogja az EU mint beruházási helyszín vonzerejét, és jól kiegészíti a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparról szóló jogszabályra irányuló javaslatot, amelynek célja, hogy megkönnyítse és felgyorsítsa a nulla nettó technológiájú gyártási projektekbe történő beruházásokat annak érdekében, hogy jelentősen növelje a napelemek, szélturbinák és más tisztaenergia-technológiák gyártását Európában. A megújulóenergia-létesítmények telepítésének engedélyezésére vonatkozó (a megújulóenergia-irányelven alapuló) meglévő jogi keretet hamarosan kiegészíti ez a jogszabály egy olyan harmonizált jogi keret létrehozásával, amely egyszerűsíti az ilyen technológiákat előállító új ipari létesítmények engedélyezését, beleértve a gigagyár-méretű projekteket is. A Bizottság ismételten hangsúlyozza, hogy a SMET a tagállamokkal való együttműködés eszközeként jelentős értéket képvisel az egységes piac akadályainak kezelésében, és ezért a további közös

⁵⁷ https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/single-market-task-force-continues-tackle-barriers-single-market-2022-11-29_en

erőfeszítésekre támaszkodik, amelyek célja, hogy az említett jogi kereten belül konkrét eredményeket érjenek el.

Az **üzleti érdekelt felekkel folytatott strukturált együttműködés** folytatása – többek között az ipari fórum⁵⁸, az Enterprise Europe Network (EEN), a nemzeti kkv-követek hálózata és a klaszterek hálózata keretében – szintén kulcsfontosságú az előttük álló akadályok jobb megértéséhez. Ezt a munkát olyan elemző munka fogja alátámasztani, mint például az egységes piacról szóló éves jelentés és a SMET éves jelentése. Az **egységes piaci eredménytábla** hasznos eszköz valamennyi érdekelt fél számára ahhoz, hogy megértsék a fennmaradó akadályokat, és intézkedéseket dolgozzanak ki azok felszámolására. A **Bizottság gondosan nyomon fogja követni az egységes piaci eredménytáblából és a végrehajtáshoz és az üzleti környezethez kapcsolódó egyéb releváns forrásokból** kiválasztott mutatókat, mint például az átültetési és megfelelési deficit, a közbeszerzés, a hatóságok fizetési késedelmei és a digitális közszolgáltatások rendelkezésre állása, valamint a szakmai szolgáltatásokra vonatkozó reformajánlásokban kidolgozott mutatókat.⁵⁹

A **meglévő együttműködési eszközöket teljes mértékben ki kell használni** annak érdekében, hogy tovább javuljon az egységes piaccal kapcsolatos problémák proaktív és gyakorlati megoldása a polgárok és a vállalkozások számára, beleértve a **tagállamok sürgős fellépését annak biztosítása érdekében, hogy a nemzeti SOLVIT-központok**⁶⁰ elegendő és megfelelő emberi erőforrással rendelkezzenek. A nemzeti intézkedések elfogadás előtti ellenőrzése különösen hatékonyan bizonyult az egységes piaci szabályokkal való összeütközések megelőzésében. A SOLVIT-nak 2021-ben több mint 2 000 ügyet sikerült megoldania⁶¹, az átlagos megoldási arány 87 %-os volt.

Az **egységes piac átláthatósági irányelve** szerinti értesítési mechanizmus (**SMTD értesítési rendszer**)⁶² valódi megelőző eszközzé fejlődött, amely már korai szakaszban megerősíti a tagállamok és a Bizottság közötti párbeszédet és együttműködést, például az alacsony kibocsátású közlekedés vagy a hulladék újrafeldolgozása és csökkentése tekintetében.

⁵⁸ Az ipari fórum a tagállamokat, a különböző méretű vállalkozásokat, a szakszervezeteket és a civil társadalmat fogja össze, véleményező testületként szolgál az érdekelt felek számára, és bemutatja az európai versenyképesség helyzetét. A fórum egy külön erre a célra létrehozott munkacsoportra is támaszkodik, amelynek feladata az egységes piac helyzetének értékelése. Aktívan hozzájárul továbbá az átállási pályákhoz, amelyek a kettős átállással és az európai ipar rezilienciájával kapcsolatos szabályozási kihívásokat is figyelembe veszik. Véleményező testületként működik, ugyanakkor információforrásként is szolgál az ipart érintő kérdésekről és azok kezelésének módjáról. A fórum évente 2-3 alkalommal tart plenáris ülést, legutóbb 2023. március 7-én ülésezett.

⁵⁹ Az egységes piaci eredménytábla szerint a vállalkozásoknak nyújtott digitális közszolgáltatásokkal kapcsolatos legutóbbi pontszám a tagállamok kétharmada esetében nagyon magas (80 körül vagy fölötte). Ezzel szemben 2022-ben a 27 tagállamból 19-ben a hatóságok 2019-hez képest nagyobb késedelmet mutattak a közpénzből történő kifizetések terén. Összességében a közbeszerzési mutatók enyhén javuló, stabil helyzetet jeleznek. Több tagállamban azonban további előrelépésre van szükség olyan területeken, mint az egyetlen ajánlattevővel induló közbeszerzési pályázatok aránya és a közvetlen odaítélések aránya. A szakmai szolgáltatásokat illetően az eredménytábla azt mutatja, hogy 2007 és 2021 között alig vagy egyáltalán nem történt előrelépés a szakmák megkezdésére és gyakorlására vonatkozó szabályozási akadályok csökkentése terén. Az egységes piacon továbbra is a jogi szolgáltatások jelentik a legvédehetőbb szakmát.

⁶⁰ Nemzeti SOLVIT-központok – Európai Bizottság (europa.eu).

⁶¹ SOLVIT's Helping Hand in the Single Market: celebrating 20 years (A SOLVIT által nyújtott segítség 20 éve az egységes piacon) https://ec.europa.eu/solvit/docs/2022/anniversary_report_web_en.pdf

⁶² [Az egységes piac átláthatósági irányelve – EUR-Lex \(europa.eu\).](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?uri=CELEX%3A52022R0659)

Az egységes piaci szabályoknak való jobb megfelelés érdekében a Bizottság **egyszerűsíteni kívánja a tagállamok értesítési kötelezettségeit azáltal, hogy egységes értesítési belépési pontot hoz létre** az egységes piaci értesítések számára. Míg a tagállamoknak jelenleg többféle, az egységes piacra vonatkozó különböző jogszabályok alapján létrehozott értesítési eszközöket kell használniuk, az egységes értesítési rendszer lehetővé fogja tenni a tagállamok számára, hogy az összes értesítést egy helyen nyújtsák be.

A szolgáltatások területén a Bizottság kiemelt folyamatot indít annak érdekében, hogy a **tagállamokkal** közösen kezelje a **szolgáltatások szabad mozgását gátló akadályokat a magas szolgáltatástartalmú ipari ökoszisztémákban**, amelyek még nem teljesítették ki a határokon átnyúló kereskedelemben rejlő potenciáljukat. Ezek az ökoszisztémák különösen az építőipar, a kiskereskedelem, az idegenforgalom és az üzleti szolgáltatások területét érintik.

Számos akadályt nem annak szántak – ezek gyakran egyszerűen abból erednek, hogy az egyes tagállamokban máshogyan intéznek dolgokat, az eszközöket eltérő időpontokban, a nemzeti vagy helyi szempontokra összpontosítva dolgozták ki. Ezek nem feltétlenül nyilvánvalóan ellentétesek a Szerződéssel vagy a harmonizált szabályokkal. Ugyanakkor még így is jelentős mértékben akadályozhatják a határokon átnyúló üzleti tevékenységet. Ezen túlmenően, annak ellenére, hogy a gördülékenyebb kereskedelem előnyeit mindenki élvezheti, a határozott egyéni érdekek, egyéb, politikailag jobban látható prioritások és/vagy pusztán a tétlenség ereje a gyakorlati megoldások útjában állhatnak. A Bizottság nem lehet jogérvényesítési és mozgósító hatáskörein keresztül történő fellépésével az egységes piac érdekeinek egyedüli szószólója. Az egységes piacnak a nemzeti hatóságokon belül is saját képvisellel kell rendelkeznie. A Bizottság ezért azt javasolja, hogy minden tagállam hozzon létre egy külön **egységes piaci hivatalt az egységes piac akadályainak kezelésére**. E hivatalnak rendelkeznie kell felsővezetéssel és megfelelő erőforrásokkal kell rendelkeznie, továbbá állandó tájékoztatás révén, proaktívan kell felvetnie a kérdéseket és megoldásokat javasolnia a nemzeti döntéshozatali rendszeren belül⁶³. Ez a munka kiegészítené az olyan együttműködési eszközöket, mint a SOLVIT és a SMET, és különösen a szolgáltatások előtt álló, még fennálló akadályok felszámolásához járulhatna hozzá.

Az **új kereskedelmi akadályok kialakulásának megakadályozása** rendkívül fontos, és különösen releváns a szolgáltatási ágazatban, ahol a nemzeti szabályozás sokfélesége és az erős egyéni érdekek korlátozzák az egységes piacba való fokozottabb integráció elérésének képességét. A **szolgáltatási irányelv** előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy az általuk bevezetett új szabályozások indokoltak és arányosak legyenek, nevezetesen az olyan korlátozások tekintetében, mint a területi korlátozások, a vállalati tulajdonviszonyokra vonatkozó szabályok vagy a rögzített díjak. A szolgáltatási irányelv arra is kötelezi a tagállamokat, hogy ezekről az új követelményekről értesítsék a Bizottságot és a többi tagállamot.

Emellett 2020 óta az **arányossági tesztről szóló irányelv** keretét biztosít a tagállamok számára ahhoz, hogy az új nemzeti szabályok hatálybalépése előtt értékeljék és magyarázzák, hogy e szabályok miért tekintendők megkülönböztetésmentesnek és arányosnak. Ez azonban

⁶³ Szerepét hozzá kell igazítani a különböző kormányzati rendszerekhez, például a szövetségi rendszereken belül, vagy ha jelentős a decentralizáció.

csak a szolgáltatásalapú gazdaság egy részére vonatkozik, nevezetesen a szabályozott szakmai szolgáltatásokra. A Bizottság a tagállamokkal együtt meg kívánja vizsgálni, hogy miként lehetne a lehető legjobban felhasználni ezt a keretet általában véve a szolgáltatásokra, és nem csupán a szakmai szolgáltatásokra. Ennek érdekében a Bizottság ki fogja igazítani a szolgáltatási irányelv értesítési eszközét, és további célzott iránymutatást nyújt a tagállamoknak ezen arányossági kritériumok alkalmazásához. Ez jelentősen hozzá fog járulni a célravezetőbb és kevésbé korlátozó szabályozáshoz, valamint a költséges és szükségtelenül konfrontatív utólagos érvényesítés elkerüléséhez.

Számos tagállam megkezdte az együttműködést a Bizottsággal annak érdekében, hogy önkéntes alapon **közös elektronikus nyilatkozatot vezessenek be a kiküldött munkavállalók számára**⁶⁴. A Bizottság arra biztatja a tagállamokat, hogy törekedjenek munkájuk 2023 végéig történő lebonyolítására.

Minden szinten **megújított politikai kötelezettségvállalásra** van szükség az egységes piaci szabályok alkalmazásának és érvényesítésének javítása, valamint a korábbi kötelezettségvállalások teljesítése érdekében⁶⁵. A Bizottság rendszeresen fel fogja hívni az **egységes piacért felelős nemzeti hatóságok**, különösen a Versenyképességi Tanács **figyelmét az egységes piaci eredménytábla eredményeire**. A megbeszélés során értékelni kell a célok elérésével kapcsolatos eredményeket, meg kell határozni a lehetséges további intézkedéseket annak érdekében, hogy javuljon a tagállamok teljesítménye az egységes piaci szabályok érvényesítése, valamint a szükségtelen és aránytalan akadályok csökkentése terén.

A Bizottság utal a tagállamokhoz intézett korábbi felhívására, hogy kötelezzék el magukat amellet, hogy az átültetési deficitet az összes irányelv esetében 0,5 %-ra⁶⁶, az olyan irányelvek esetében pedig 0 %-ra korlátozzák, amelyek végrehajtása több mint két éve esedékes⁶⁷. A Bizottság azon korábbi javaslatára is hivatkozik, amely szerint a megfelelési deficitet valamennyi irányelv esetében 0,5 %-ra kell korlátozni⁶⁸. Továbbá az átültető intézkedések bejelentésének elmulasztásával kapcsolatos ügyek esetében a Bizottság azt javasolta, hogy a felszólító levél megküldésétől számított 12 hónapos határidőt tűzzenek ki az ügy megoldására, vagy a kötelezettségzegési ügyeket terjesszék a Bíróság elé⁶⁹.

A fenti elemek alapján a **Bizottság konkrét végrehajtási célok kitzését javasolja** azzal a céllal, hogy az **átültetési és a megfelelési deficitet egyaránt 0,5 %-ra korlátozzák**. Javasolja továbbá a **SOLVIT-ra vonatkozó referenciaérték** meghatározását azzal a céllal, hogy az ügyek legalább 90 %-át minden tagállamban 12 hónapon belül megoldják. A

⁶⁴ 2023 elejéig – konzultációkat és egy megvalósíthatósági tanulmányt követően – 20 tagállam megállapodott abban, hogy az iparstratégia 2021. évi frissítésében bejelentetteknek megfelelően közös formanyomtatvány kialakításán fog dolgozni.

⁶⁵ Az Európai Tanács 2007. március 8–9-i brüsszeli ülésén meghatározott 1 %-os átültetési deficit (az egységes piacról szóló irányelvek közül azon irányelvek százalékos aránya, amelyeket még nem jelentettek be teljes mértékben a Bizottságnak), valamint az Európai Tanács által 2002. március 15–16-án, Barcelonában megállapított 0 %-os átültetési cél azon irányelvek esetében, amelyek végrehajtása több mint két éve esedékes.

⁶⁶ A Bizottság által az egységes piaci intézkedéscsomagban (COM(2011) 206) javasolt 0,5 %-os átültetési hiánycél.

⁶⁷ Az Európai Tanács 2002. március 15–16-i barcelonai ülésén megállapított 0 %-os átültetési cél azon irányelvek esetében, amelyek végrehajtása több mint két éve esedékes.

⁶⁸ A Bizottság által az egységes piaci intézkedéscsomagban (COM(2011) 206) javasolt 0,5 %-os megfelelési hiánycél.

⁶⁹ A Bizottság közleménye – Uniós jog: jobb eredmények elérése a jobb alkalmazás révén (C/2016/8600).

Bizottság emellett az olyan együttműködési eszközök, mint a SMET keretében tájékoztatást fog nyújtani az egységes piaci akadályok felszámolása terén elért eredményekről szóló észrevételeiről.

3.2. Az egységes piac zöld és digitális dimenziójának további előmozdítása

Az egységes piac kulcsfontosságú lesz az EU **zöld átállása és körforgásos gazdasága** szempontjából. Az EU-nak meg kell őriznie vezető szerepét a tiszta technológiák terén és versenyelőnyt a dekarbonizáció terén ahhoz, hogy képes legyen a kibocsátásmentes gazdaság megvalósítására. Hatékonyabban kell használnunk az anyagokat és más erőforrásokat, és olyan körforgásos gazdaságra kell áttérnünk, amely megőrzi a termékekben található anyagok értékét és minimálisra csökkenti a hulladék mennyiségét. Folyamatban van a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv megvalósítása, amely ambiciózus célokat tűz ki a zöld és digitális átállás előmozdítására.

Az egész EU-ban alkalmazandó közös szabályok megkönnyítik a vállalkozások számára, hogy szembenézzenek ezzel a kihívással, és ezáltal – potenciálisan globális szinten is – megvalósítsák célkitűzéseinket. A **fenntartható termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó szabályok** megkönnyítik és fokozzák a termékekből származó anyagok életciklusuk végén történő visszanyerését és újrafeldolgozását, amivel minimálisra csökkenthető a hulladékképződés. A **termékútlevél-kezdemenyezés** lehetővé teszi a fogyasztók és a gazdasági szereplők számára, hogy könnyen hozzáférjenek a termékek megfelelőségére, valamint a termékek újrafeldolgozott és újrafeldolgozható tartalmára vonatkozó információkhoz.

Az EU fenntartható finanszírozási kerete olyan eszközöket kínál, amelyek segítik a magántőke zöld tevékenységekbe való befektetését és az átállás finanszírozását. Az uniós taxonómia a tiszta technológiát és a fenntartható beruházásokat kereső befektetők számára kialakított, fenntartható gazdasági tevékenységek listáját tartalmazza.

Míg az uniós villamosenergia-piac jelenlegi formájában évek óta hatékony, jól integrált piacot hozott létre, amely ösztönzi a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia és a tiszta rugalmas technológiák bevezetését, a közelmúltbeli energiaválság számos hiányosságra világított rá, amelyek jelentős áremelkedéseknek tették ki a háztartásokat és a vállalatokat, és hatással voltak a villanyszámlájukra. A válságra való reagálás érdekében az EU elfogadta a magas árak kezelését célzó intézkedéseket tartalmazó energiaár-eszköztárat (ideértve a jövedelemtámogatást, az adókedvezményeket, valamint a gáztakarékossági és -tárolási intézkedéseket), továbbá a REPowerEU tervet, amely további intézkedéseket és finanszírozást tartalmaz az energiahatékonyság és a megújuló energia fellendítésére, az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentése érdekében. A Bizottság javaslatot tett a villamosenergia-piac szerkezetének reformjára⁷⁰.

A **digitalizáció** mindenütt jelen van, és mindennapi életünk részét képezi. Az Unió versenyképességének, jólétének és jóllétének egyik fő mozgatórugója társadalmainkban. A **digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály** és a **digitális piacokról szóló jogszabály** új

⁷⁰ COM(2023) 148 final.

közvetlen, vizsgálati és végrehajtási hatáskörökkel ruházta fel a Bizottságot, amelyek néhány más területen, például a versenyjogban vagy a pénzügyi szabályozásban már ismertek. A Bizottság elkötelezett amellett, hogy meghozza az összes szükséges vizsgálati és végrehajtási intézkedést, és gyakorolja felügyeleti hatásköreit az online óriásplatformokkal és óriás online keresőprogramokkal, valamint a kapuőrökkel szemben, amennyiben azok nem felelnek meg a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály vagy a digitális piacokról szóló jogszabály szerinti kötelezettségeiknek.

Az egységes piac egész területén az európaiaknak Uniós-szerte **megbízható, gyors és biztonságos konnektivitásra** van szükségük, amely biztosítja, hogy az EU valamennyi kritikus infrastruktúrája – beleértve az elektronikus hírközlési és a digitális infrastruktúrákat is – kiemelten biztonságos legyen. A **gigabites infrastruktúráról szóló jogszabályra** irányuló, február 23-án elfogadott javaslattal párhuzamosan a Bizottság széles körű feltáró konzultációt indított a konnektivitási ágazat jövőjéről. A konzultáció azt is feltárja, hogy hogyan tudunk **előrelépni az elektronikus hírközlés valódi egységes piaca felé**. Ez végső soron a polgárok javát fogja szolgálni azáltal, hogy jobb és megfizethetőbb távközlési szolgáltatásokat biztosít számukra.

A 2020. évi európai adatstratégia célja, hogy valódi egységes adati piacot hozzon létre, ahol teljes mértékben tiszteletben tartják a magánélet védelmére és az adatvédelemre vonatkozó európai szabályokat, és jogilag egyértelmű, hogy ki és milyen feltételek mellett férhet hozzá az adatokhoz és használhatja azokat. A Bizottság 2022 februárjában javaslatot tett az adatmegosztási jogszabályra annak érdekében, hogy meghatározza az alapvető keretet a digitális környezet méltányosságának biztosítása, a versenyképes adati piac ösztönzése, az adatvezérelt innováció lehetőségeinek megnyitása és az adatok mindenki számára hozzáférhetőbbé tétele érdekében. Az általános keretet a **közös európai adatterek** létrehozása és összekapcsolása fogja támogatni a stratégiai ágazatokban és közérdekű területeken.

E közlemény közzétételével párhuzamosan a **Bizottság közbeszerzési adatteret hoz létre**⁷¹, amely hozzáférhetőbb és jobb minőségű adatokat biztosít a mintegy 2 billió EUR-t (az EU GDP-jének közel 13,6 %-át) kitevő közbeszerzési szerződések esetében⁷². Ez az adatter egyenlő versenyfeltételeket teremt az EU-ban bárhol megvalósuló közbeszerzési projektekre ajánlatot tevő vállalkozások számára. Különösen hasznos eszköz lesz a kkv-k számára. Segíteni fogja az ajánlatkérő szerveket és a vállalkozásokat beruházási és ajánlattételi stratégiáik javításában, valamint nagyobb átláthatóságot és jobb ár-érték arányt biztosít valamennyi érdekelt fél számára.

A javasolt **európai egészségügyi adatter** nemcsak az egyes betegek önrendelkezését javítja, hanem az egészséggel kapcsolatos európai szintű kutatást és innovációt is lehetővé teszi⁷³. A gyógyszerek forgalmának megkönnyítése érdekében a gyógyszerek egységes piacának túlzott széttagoltságát is kezelni kell, ami az uniós betegek javát szolgálja.

⁷¹ C(2023) 1696.

⁷² Eddig az adatoknak csupán töredéke – az összes ajánlat csupán 20 %-ából kinyert adat – áll rendelkezésre és kereshető egyetlen helyen, a Tenders Electronic Daily (TED) uniós adatbázisban. Ezzel szemben az adatok 80 %-a különböző formátumokban és rendszerekben érhető el a tagállamokban.

⁷³ [Európai egészségügyi adatter \(europa.eu\)](https://europa.eu).

Több évtizedes vitát követően az egységes szabadalom végül 2023 júniusában válik valóra. Ez a **technológia egységes piacának régóta esedékes elmélyülését** jelenti. A szellemi tulajdonhoz fűződő jogok közül a szabadalmak a legerősebbek, és döntő fontosságúak a digitális átállásba való beruházás szempontjából. A szimulációk arra engednek következtetni, hogy az egységes szabadalom évente 1,8 milliárd EUR-val növelheti az EU-ba irányuló közvetlen külföldi befektetéseket⁷⁴. Az egységes szabadalmat a szabványmegfelelési szempontból elengedhetetlen szabadalmak reformja fogja kísérni, amely a **globális engedélyezési szabványokat fogja meghatározni** oly módon, hogy maximalizálja az uniós szabványmegfelelési szempontból elengedhetetlen szabadalmak jogosultjainak és alkalmazóinak K+F-beruházásait.

A digitalizáció egyre inkább megkönnyíti a polgárok számára a szociális biztonsághoz fűződő jogaik határon átnyúló gyakorlását. A Bizottság 2023 folyamán kezdeményezést terjeszt elő a **szociális biztonsági rendszerek koordinálásának digitalizálására** vonatkozóan, az európai társadalombiztosítási kártya kísérleti projektjével kapcsolatos munkával összefüggésben⁷⁵. A kezdeményezés azt mutatja be, hogy ezen a területen a digitalizáció hogyan könnyíti meg a polgárok szociális biztonsághoz fűződő jogainak gyakorlását Európa-szerte, és ezáltal hogyan támogatja a személyek szabad mozgását és a munkavállalói mobilitást. Ismerteti a szociális biztonság digitalizációja terén elért eredményeket, a fő kihívásokat és lehetőségeket, a más digitális kezdeményezésekkel fennálló kapcsolatokat, és 2030-ig egyértelmű mérföldköveket határoz meg, támogatva a Bizottság interoperábilisabb és összekapcsoltabb szociális biztonsági rendszerekre vonatkozó hosszabb távú jövőképét.

Az EU az adópolitikák terén is aktív szerepet játszik a torzulások kezelése és az egységes piac megfelelő működésének biztosítása érdekében. Például a **Héa a digitális korban** című javaslat⁷⁶ nagyban hozzá fog járulni az egységes piac megerősítéséhez azáltal, hogy tovább egyszerűsíti a kereskedők, különösen a kkv-k héakötelezettségeit, és olyan digitális jelentéstételi követelményt javasol, amely megakadályozza az EU további széttagoltságát. A jelenleg előkészítés alatt álló Vállalkozás Európában: Társaságiadó-keret (BEFIT) az egész EU-ban egységes társaságiadó-szabálykönyvet fog bevezetni, amivel Unió-szerte koherens megközelítést hoz létre a vállalkozások adózásához.

A Bizottság emellett előkészíti a **vámunió ambiciózus reformját**, amely tovább fogja erősíteni a vám- és piacfelügyeleti hatóságok közötti együttműködést azáltal, hogy a kockázatkezelési adatok központosított elemzését, valamint a több forrásból származó adatok átfogóbb és strukturáltabb cseréjét is bevezeti. Ahhoz, hogy az uniós vállalkozások boldoguljanak az új geopolitikai kihívásokkal szemben, és termelési létesítményeiket az egységes piacon tartsák, rendkívül fontos az egységes piac integritásának megőrzése,

⁷⁴ <https://www.epo.org/service-support/publications.html?pubid=162#tab3>

⁷⁵ Ez a társadalombiztosítási kártya kiegészíti a szociális biztonságra vonatkozó információk elektronikus adatcseréjét (EESSI), amely egyszerűsíti a hatóságok közötti információcserét azáltal, hogy megkönnyíti a mobilis polgárok, a szociális biztonsági intézmények és más érintett közigazgatási szervek (pl. munkaügyi felügyelőségek és egészségügyi szolgáltatók) közötti interakciókat és információcserét, és lehetővé teszi a szociális biztonsági jogosultságok valós idejű ellenőrzését, többek között az EESSI-rendszerhez hozzáféréssel nem rendelkező szereplők számára is.

⁷⁶ Lásd: COM(2022) 701 final.

https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation-1/value-added-tax-vat/vat-digital-age_en

valamint a harmadik országbeli termelőkkel egyenlő versenyfeltételek biztosítása. A vámreform egyik fő célkitűzése tehát az, hogy hatékonyabban és eredményesebben érvényesítse az uniós szabályokat a külső határokon, a tilalmakat és korlátozásokat is beleértve⁷⁷.

A zöld és digitális gazdaságra való sikeres átálláshoz a szükséges végzettséggel és készségekkel rendelkező munkaerőre van szükség. A vállalatok 77 %-a már ma is úgy nyilatkozik, hogy nehezen talál a szükséges készségekkel rendelkező munkavállalókat⁷⁸. Az **EU szakmai mobilitási rendszere**, amely 1997 óta már 800 000 ember számára tette lehetővé, hogy szakmáját egy másik tagállamban gyakorolja, kulcsfontosságú eszköz annak biztosítására, hogy a vállalatok akkor és ott férjenek hozzá a készségekhez, amikor és ahol szükségük van azokra. 2013 óta az **európai szakmai kártya és a közös képzési vizsga** bevezetése megkönnyítette ugyan a mobilitást, de csak korlátozott számú szakmában. E lehetőségek kiaknázása, valamint a szakmai képesítések más tagállamokban való elismerésének több embert érintő felgyorsítása és megkönnyítése érdekében a Bizottság a tagállamokkal együtt megvizsgálja ezen és más hasonló eszközök szélesebb körű alkalmazásának lehetőségét. A Bizottság emellett 2023-ban **javaslatot fog előterjeszteni a harmadik országbeli állampolgárok képesítései elismerésének megkönnyítésére** annak érdekében, hogy az egységes piac vonzóbbá váljon az EU-n kívülről érkező tehetségek és szakképzett munkavállalók számára. A Bizottság továbbá tesztelni fogja a digitális készségek európai tanúsítványát annak érdekében, hogy Uniós-szerte biztosítsa a digitális képzések és továbbképzések minőségének minimális szintjét és elismerését. Ezzel párhuzamosan 2025-ig kiteljesítjük az európai oktatási térséget, tovább gazdagítjuk a tagállamok oktatási rendszereinek digitális és zöld dimenzióját, megkönnyítjük a tanulók és a tanárok számára, hogy az egységes piacon dolgozzanak, és megkönnyítjük a kutatók és az egyetemek együttműködését.

* * *

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Az egységes piac gazdasági, társadalmi és geopolitikai szempontból egyaránt a polgárok, a vállalkozások és az EU egésze számára nyújt előnyöket. Bár ezek az előnyök nem vitatottak, további közös erőfeszítésekre van szükség a még kiaknázatlan lehetőségek további kiaknázásához szükséges **megoldások feltárása és megtalálása** érdekében. Az egységes piacnak emellett továbbra is **alkalmazkodnia kell** a geopolitikai környezet **új realitásaihoz**,

⁷⁷ A vám- és piacfelügyeleti hatóságok közötti megerősített együttműködés másik példája a nemrégiben elfogadott uniós egyablakos vámügyintézési környezet, amely biztosítja a nemzeti vámrendszerek összekapcsolását: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2399 rendelete (2022. november 23.) az európai uniós egyablakos vámügyintézési környezet létrehozásáról és a 952/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 317., 2022.12.9., 1. o.).

⁷⁸ [2023. évi éves jelentés az egységes piacról](#), 23. o.

a technológiai fejlődéshez, a zöld és digitális átálláshoz, valamint ahhoz, hogy fokozni kell az EU hosszú távú versenyképességét és termelékenységét.

Az egységes piac harminc évvel ezelőtti létrehozása közös törekvés eredménye volt. **Előretételezve**, ezen új realitásokkal összefüggésben folytatnunk kell az egységes piac előnyeinek maximalizálását. Először is, megújult figyelmet kell fordítani az egész gazdaság szempontjából legrelevánsabb területeken – például a szolgáltatások, a tőkepiacok, az energiapiacok, a digitális és az adatpiacok területén – fennálló akadályok felszámolására. Másodsor, a végrehajtási tevékenységeknek a legnagyobb kiaknázatlan potenciállal rendelkező területekre kell összpontosítaniuk, például az üzleti szolgáltatásokra, a kiskereskedelemre, az építőiparra és az idegenforgalomra. Harmadszor, egyértelmű referenciaértékekre van szükség az uniós szabályok átültetésével és végrehajtásával, az adminisztratív akadályok csökkentésével és az üzleti környezet javításával kapcsolatos hiányosságok kezeléséhez.

A Bizottság az egységes piaci eredménytábla, valamint a végrehajtáshoz és az üzleti környezethez kapcsolódó egyéb releváns források, továbbá a SOLVIT és az együttműködési eszközök, például a SMET keretében elért eredményeket nyomon fogja követni.

A fent ismertetett elemek alapján az **egységes piaci szabályok érvényesítése és végrehajtása** terén elért eredményekről, valamint az **egységes piac előtt álló akadályok felszámolásáról** szóló bizottsági jelentés alapot fog szolgáltatni a **Tanácsban és az Európai Tanácsban folytatott megbeszélésekhez**. Az állam- és kormányfők felkérést kapnak, hogy az Európai Tanács tavaszi ülésének keretében évente vitassák meg a fejleményeket.

Mindehhez **közös erőfeszítésre van szükség valamennyi szereplővel** – az Európai Parlamenttel, a tagállamokkal, a Bizottsággal, valamint a vállalkozásokkal, a kkv-kkal és a civil társadalmi szervezetekkel –, ahol mindenkinek megvan a saját szerepe.

A Bizottság felszólítja a vezetőket, a kormányokat, a jogalkotókat és a szociális partnereket, hogy az egységes piac idei megünneplését tekintsék **lehetőségnek arra, hogy megkétszerezék az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy az egységes piac továbbra is működőképes maradjon, és jobb eredményeket érjen el** a polgárok és a vállalkozások számára. Folytatni kell annak átgondolását, hogy a következő 30 évben hogyan lehet az egységes piacot továbbfejleszteni.